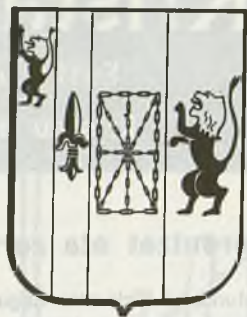

ipar aldean

Euskal Idazleen Elkarte berriro

- Idazleen interesak zaintzeko
- Eginkizunak banatzeko
- Euskara batua aurrera eramateko
- Intelektual gisa* herrigintzan parte hartzeko

Hazilaren* 29an, arratsaldeko seietan, iparraldeko idazle zenbait bildu zen Baionako Euskal Erakustokian,* Txilardegi eta Landart jaunek egin* deiari erantzunez. Iparraldean bizi diren idazle guztiei (23 denetara uste dut) deia bidalia izan arren, etorri guti batzu besterik ez ziren etorri. Anitz* deituak, guti etorriak.

Euskal Idazleen Elkarte (E.I.E.) berpiztea da asmoa. Han eta hemen entzuten denari jaramon* eginik, ba dirudi idazle zenbaitek interesgarri ikusten duela erakunde* horren antolatzea. Biziberritze bat baino gehiago, pizte bat edo sortze bat da atzera* egin behar dena. Izan ere, lehengo Elkarte —hilik jaio zèn Elkarte hura— duela zenbait urte hil egin zen, hil.

Berpizte hontan, oraingoz interes gehien erakutsi duena, Txilardegi bera da. Honek eraturiko proposamendu bat eduki zuten, aztergai bezala, mahain gainean, biltzarkideek. Asmoez ari da papera.

Asmoak

Lau helburu ikusten zaizkio, hasteko, Elkartean idazleak biltzeari: idazleen interesen zainketa, eginkizunen banaketa, euskara batua, intelektualen eginkizuna.

Euskal idazleak oso guti —edo deus* ere ez— kobratzen duela ezaguna da. Euskal editorialen errua ote? Nire gardiz,* euskal editorialek ordaintzen ez baldin badute, ez da argitaletxeen zekenkeriagatik, liburugintzaren eskasiagatik baizik. Behin baino gehiagotan mintzatu da gure aldizkariak puntu hortaz. Egungo kondizioetan irau behar dute, ez editorialek ez idazleek ez dute inongo diru laguntzarik, subentzio ofizialik.

Euskal idazleak gaurko burruka ez da editorialen eta aldizkariaren aurka. Burruka hori kontzientzi hartze baten aldekoa da. Idazleak profesionalizatzerako behar du. Euskaraz idatziz dirua irabaztea ez da lotsagarri, kontrara baizik: euskal kultura idatzia gizontzeko bide bakarra. Kantariek kobratzen dute, irakasle eta andereñoek ere bai. Eta zergatik ez guk? diote harriturik eta haserreturik idazleek.

Euskaraz idaztea bihotzari dagokion lana dela eta, euskarazko lanak dohainik* egitearen alde dagoen euskaltzaleren bat edo beste ba dago oraindik nonbait herri bitxi honen bazterretan. Euskal Herriaren alde lan egiten duen jendea motizabioetatik bizi balitz bezala, gainerakoak ogitik bizi diren bitartean. Euskal gauzetan diru arazoa sartzea euskaldun txarraren seinale dateke* ho-

rientzat. Argudio* honek ez bururik ez buztanik ez du. Lan asko eta asko dohainik orain arte guk egin baditugu, geure kultura zapaldu eta baztertuaren kondizioak haintzat hartzen genituelako zen, ez inongo «garbizale-tasunaren» eta «bihotzberatasun» bergeskoi horien izenean. Gure nahia, kultura idatzi oso bat posibletu, eratu, finkatu eta gizarteratzea da. Eta sinesturik* gaude, hortarako, zati on batean bederen,* lumatik bizi behar duela idazleak.

Herrigintzan

Herrigintzan ere —talde bezala, gainera— ba dutela idazleek beren leku berezirik eta inorekin truka ezin daitekeen eginkizunik pentsatzen dute Baionan bildutako idazleek. Honela ulertzen ditugu, Elkarteari eman nahi zaizkion ondoko hiru xedeok.*

Bat. Elkarteak, elkarren berri jakin eta eginkizunak bananduz, plangintza bat eratu nahi luke. Hortarako, beraren ustetan, koordinatze eta informazio sare batzu beharrezko bezala ikusten dira. Baionako bilkuran* idazkaritza* bat sortzeaz mintzatu ziren biltzarkideak.

Bi. Euskara batua. Euskara batuaren suztaizailerik nagusienak idazleek izan behar dute. Idazleen esku dago euskara batua. Kontzientzia horrekin, eta Euskaltzaindiaren jarraitzaile izanik, aurrera jokatu behar dute idazleek, dio txostenak,* hala nola, aditz sintetikoaren arazoan, hiztegi lanetan eta fonetika buruzkoetan. Aipatutatik ondoriozta* daitekeenez, pentsatzen nago, Euskaltzaindiak gomendatu edo moralki agindu zituen arauak onartzen dituztenak bakarrik izanen direla elkartekide.

Hiru. Intelektualen mezu-eginkizuna* edo deituko gendukeena. Intelektualek, European bezala, ba dute, barnera eta kanpora begira, halako agintaritza moral bat, autoritate bat. Idazleen hitzari testigutzaren baliotasuna zor zaio. Elkarte ez da alderdi politiko bat, bistan da; baina kinka* larrietan, agerien* bidez eta, ba duke* zeresanik. Euskal Herriko zenbait gorabeheratan, ikusmolde bat edukitu eta goraki azal lezake eta egin behar du Elkarteak.

Hegoaldean ere

Puntu hauetaz eta beste anitzetaz ere mintzatu ziren Baionan bildutakoak. Elkartearen sortzea aho batez onuragarritzat* eman zen.

Luzaz mintzatu ziren, hauzia ez dagoela idazleen eta argitaletxeen artean. Ongi azpimarkaturik eta agerian gelditu zen, ba dutela biek etsai komun bat: zehatzago ez seinalatzearen, egoera bera dela esan dezagun. Euskal kultura idatzia artisautzan* dago, ez industrian. Hain zuzen, egoera hauxe gaingintzeko ikusten da interesgarri Idazleen Elkarte: halegia,* hobeagorik ez datorren bitartean, kultur subentzioen sistemaren bat lortzen laguntzea, Elkarteak berak sor ditzakeen enbaten* bidez.

Esan bezala, Elkarte eratzearen aldeko agertu ziren denak. Legezko nortasuna eman nahi litzaioke, gainera, ipar- edo hegoaldean, errazen den lekuan. 1901.eko legearen babesa lortzea biziki erraza da iparraldean. Ikus-teko gelditu zen puntu hau.

Baionako Biltzar honek ezin zezakeen deus erabaki, hauxe besterik: gauzak aurrera eramateko, orain hegoaldeko idazleek bildu behar dutela. Programa, lan asmo eta xedeak aztertu, xehetu eta pentsatu egin beharke lituzkete hegoaldean. Eta gero, denak —hangok eta hemengoak— bilkura handi batetan elkarturik, orduan erabakiko lirake jomugak, egiturak* eta egitarauak.*

Joan ALTZIBAR